

Alulteljesítők felismerése a KATT kérdőív segítségével

Taskó Tünde Anna

Tartalom

- Előzmények
- Az alulteljesítés fogalma
- A metakogníció fogalma
- A metakogníció és tanulás
- A KATT kérdőív bemutatása

Az alulteljesítés fogalma

- „Az alulteljesítők esetében az általános értelmi képességekhez mérten tartósan gyenge teljesítményt nem a központi idegrendszeri működés zavara, nem az alapvető pszichológiai folyamatok károsodása, hanem az érzelmi élet kiegyensúlyozatlansága, a teljesítmény vonatkozásában kedvezőtlen szociális tapasztalatok idézik elő” (Tóth, 2000. 271. o.)

A metakogníció fogalma

- ✂ A megismerés megismerése (Flavell, 1979).
- ✂ A metakogníció az ember saját kognitív állapotairól és folyamatairól való tudásra (metakognitív ismeret vagy tudatosság) és azok szabályozására vonatkozik (metakognitív kontroll) (Flavell, 1985).
- ✂ Az egyén saját értelmi működéséről való tudásként és annak irányítására való képességként jellemez (Kalmár, 1997).

A metakogníció és a tanulás

- ✂ A gondolkodás fejlődése leírható a kogníció és a metakogníció párhuzamos, egymást segítő fejlődéseként (Karmiloff-Smith, 1994)
- ✂ „A tanulással kapcsolatos önreflexiónak köszönhetően az egyén felismeri saját lehetőségeit, hajlamait, rátermettségét. Saját tanulására vonatkozó tapasztalatait összevetheti környezetének elvárásaival, ennek megfelelően módosíthatja tanulási módszereit, szokásait, változtathat tanulási stílusán.” (Lappints, 2000)

Az alulteljesítők azonosításának leggyakoribb módjai

(Gefferth Éva, 1993)

- standardizált tesztek /intelligencia- és teljesítménytesztek/ összehasonlítása
- a tanárok véleménye és megfigyelésük
- a szülők véleménye és megfigyelésük
- önmegfigyelés, személyes információk
- a társakkal való összehasonlítás,
- illetve ezeknek a módszereknek a kombinációja.

Kognitív és Affektív Tanulási Tényezők (KATT) kérdőív

- Öndefiníciós kérdőív
- A diákok töltik ki
- 5-fokú Likert-típusú skála
- 60 állítást tartalmaz
- 6 faktort mér
- Kitöltése kb. 30 percet vesz igénybe

A KATT kérdőív faktori	Cronbach-alfa értéke
Iskolai szorongás	0,86
Alulteljesítés prediktorai	0,86
Tanulási motiváció	0,78
Vizuális tanulási technikák	0,75
Metakognitív tudás	0,7
Önellenőrzés	0,62

1. Faktor: iskolai szorongás

- Ezek az állítások a számonkéréssel kapcsolatos szorongásos tünetekre vonatkoznak, valamint a tanórán és az iskolában a számonkéréstől független szorongásos tünetekre.
- Pl. „Feleléskor nagyon izgulok.”
- „A tanórákon időnként szaporán ver a szívem.”
- „Az iskolában általában nyugtalan vagyok.”

2. Faktor: az alulteljesítés prediktorai

- Az alulteljesítés tüneteire vonatkozó állítások tartoznak ide és az iskolai teljesítmény megítélésének kérdése a szülők, a tanárok és a tanulók oldaláról.
- Pl. "Tanáraink szerint képesek lennének jobban tanulni."
- „Képesek lennének jobb tanulmányi eredmény elérésére.”
- „Ugyanabból a tárgyból felváltva vannak jó és rossz jegyeim.”

3. Faktor: Tanulási motiváció

- Az ehhez a faktorhoz tartozó állítások a tanuláshoz való viszony, a tanulás iránti érdeklődésre vonatkoznak.
- Pl.: „Nem szeretek tanulni.”
- „A tanulást feleslegesnek tartom.”
- „Gyakran félbehagyom a tanulást anélkül, hogy feladataimat befejezném.”

4. Faktor: Vizuális tanulási technikák

- A vizuális tanulási stílust támogató tanulás során alkalmazható technikák (jegyzetelés, táblázat és ábrák készítése) használatára vonatkozó állításokat tartalmaz.
- Pl. „Tanuláskor jegyzetelek.”
- „Könnyebben megértem a dolgokat, ha leírom, amikor tanulok.”
- „Tanulás közben gyakran készítek ábrákat.”

5. Faktor: Metakognitív tudás

- A faktorhoz tartozó állítások a tanuló saját kognitív képességeiről való, valamint a saját tanulásával kapcsolatos ismeretekre vonatkoznak.
- Pl. „Erősen tudok koncentrálni egy feladatra.”
- „Könnyebben tanulom azokat a témákat, amelyekről már van előzetes tudásom.”
- „Tudom, mik az erősségeim és mik a gyengeségeim a tanulásban.”

6. Faktor: Önellenőrzés

- Az utolsó faktor a tanulás eredményének kontrollálásával, ellenőrzésével kapcsolatos állításokat tartalmaz.
- Pl. „A tanultakkal kapcsolatban gyakran merülnek fel bennem kérdések.”
- „Mindig felmondom, amit megtanultam akár magamban, akár hangosan.”
- „Amikor befejezem a tanulást, tudom, mennyire sikerült megtanulnom az adott anyagot.”

Javaslatok

- Fontos az alulteljesítő tanulók tudását gazdagítani a saját tanulásukkal kapcsolatban
- A tanulással kapcsolatos szókincs bővítése elengedhetetlen
- A tanulás folyamatát is figyelemmel kell kísérni, nem csak az eredményre fókuszálni
- Reflektív gondolkodás, önreflexió fejlesztése hangsúlyossá kell hogy váljon a tanítás során
- Metakognitív stratégiák elsajátítása (pl.: monitorozás)
- Kognitív folyamatok „kihangosítása” és modellezése
- A páros és csoportos tanulási formák előnyben részesítése
- Tevékenykedtetve tanítani
- Hatékony tanulási szokások kialakítása
- A tanulás kognitív és affektív tényezőinek együttes szem előtt tartása

□ Köszönöm a figyelmet!

□ E-mail: taskot@ektf.hu